

Fastlegen i fiskeværet

To dager i måneden drar fastlege Mona Søndena fra hjembyen Kirkenes og ut til det lille fiskeværet Bugøynes. Avhengig av vær- og føreforhold tar turen fra halvannen til to timer hver vei.

Denne turen tar Søndena og helsesekretær Susanne Kristiansen annenhver torsdag året rundt. Til daglig jobber de begge ved Kirkenes legesenter. Halvveis til Bugøynes unner de seg en liten kaffepause, og denne dagen vanket det også hjemmebakte boller.

Bugøynes er Sør-Varangers eneste fiskevær. Det idylliske stedet ute i havgapet er et av de få stedene i Finnmark som unngikk å bli brent ned av tyske soldater under annen verdenskrig. Bygda har derfor bevart sin finske byggestil fra innvandringen på 1800-tallet. De fleste av de 230 innbyggerne er av finsk avstamning, og blant den eldre befolkningen er finsk fortsatt et levende språk.

Bugøynes kan skilte med en fantastisk sandstrand. Finske turister har oppdaget denne perlen, og på vinterstid kommer busslaster med isbadende finner til bygda for å bade i det kalde sjøvannet. De siste årene har flere tusen isbadende turister besøkt Bugøynes.

Ekteparet Linnea og Karl Samli på visitt hos fastlege Mona Søndena i Bugøynes. Foto Lisbet T. Kongsvik

Humor og hjertevarme

Mona Søndena har vært fastlege i Bugøynes i 30 år. Ekteparet Linnea og Karl Samli har vært hennes pasienter i alle disse årene. De kommer begge to innom legekantoret på slutten av dagen. Akkurat i dag ikke fordi de har legetime, men for å slå av en liten prat. De bor i huset nærmest legekantoret, så veien er kort.

– Som mange andre her ute har de hyppig kontakt med meg, sier Søndena. En annen fra bygda stikker innom med et hjemmebakt brød. På det minimale venteværelset kjenner alle som skal inn til legen hverandre godt, og praten går i hyggelige vendinger.

På spørsmål om hva som er spesielt med Bugøynes svarer Søndena at det er menneskene. – Det er fantastisk hyggelige og liketil mennesker med både humor og hjertevarme her ute, sier hun. Bygda er sjarmerende med sin avsidesliggende beliggenhet.

– Det er fint å tenke på at den ikke ble brent under krigen da tyskerne brukte «den brente jords taktikk». Det var en tysk kommandant som ble så fascinert av Bugøynes at han sparte bygda. Det var virkelig en lykke. Flere av bygdas innbyggere hadde kontakt med denne kommandanten også i lang tid etter krigen, forteller hun.

Søndena som er født og oppvokst i Oslo, kan se tilbake på over 30 år som fastlege i Kirkenes. Nå som den yngste av de fire barna snart er ute av redet, legger hun ikke skjul på at hun har planer om å flytte sørover.

– Det er menneskene på Bugøynes jeg kommer til å savne mest den dagen jeg flytter fra Finnmark, sier hun.

Averterte bygda til salg

Bugøynes ble landskjent da innbyggerne i 1989 avterte bygda til salg i landets aviser. Årsaken var at de trengte nye arbeidsplasser. Nå drives det fiskeoppdrett av den russiske kongekrabben i fiskeværet. Norway

King Crab i Bugøynes har gjort suksess med eksport av levende krabber. Kongekrabben som kan bli opptil 12 kg tung, blir pakket i isoporkasser med is, og fraktet med fly til noen av verdens mest eksklusive restauranter.

Lisbet T. Kongsvik

lisbet.kongsvik@legeföreningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Det vakre fiskeværet Bugøynes er et av de få stedene i Finnmark som ikke ble brent ned under krigen. Foto Lisbet T. Kongsvik